

# השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא ע"ז.

עין משפט  
נר מצוה

י"א א מ"י פ"ט מהל' שבתות הלכה ו' סמג  
ע"ז פט טו"ש ח"מ ס'  
של סעף ב' ד' אלפס  
כח ו' ו' ו' פ"ז ד' קפ"ז:  
כ ב מ"י שט טו"ש שט  
סעף א:  
בא ג ד ה מ"י שט הלכה  
ז סמג שט טו"ש  
ח"מ ס' של סעף א:  
בב ו' ד טו"ש ח"מ ס'  
של סעף ה:  
בג ח ט טו"ש שט סעף  
ו:  
בד י ב טו"ש שט סעף  
ה:  
בה ל מ טו"ש שט  
סעף ו:  
בו נ מ"י שט הלכה ד  
סמג שט טו"ש ח"מ  
ס' של סעף ד:  
בז ס' שט טו"ש שט  
סעף ה:

דאגך אגורי דדוולא ואחא מטרא פסידא דפועלים. משמע  
הכא דהלכה כרצא דליכא מאן דפליג ומינה דלמך צמי  
שאחו (גיטין דף עד: ושם ד"ה רצה) ההוא דלמך ליה לארסיה  
כ"ע דלו תלתא ושקלי ריבעא ואת דלי ארבעה ושקול תלתא לסוף  
אחי מטרא אמר רב יוסף הא לא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דלה רצה אמר הא לא אנטרין  
ומפרש טעמא דרצה משום דמשמיה  
רמימי עליה ומוכח התם דהלכה  
כרצה ו"ל דדוקא צאריס שויר  
לקרקע צאריסות נותן לו השליש  
אפילו אחי מיטרא מספק דשמה לא  
אחי כמו שאר אריסי דשקלי ריבעא  
אפי' אחי מיטרא לא ינטרן ללנות  
תלתא אלא פועלים שאינם  
אריסין אלא נותן להם שכירות על  
המלאכה אפי' התחילו במלאכה אין  
להם ליטול אלא לפי מה שעשו כיון  
דלא נחמי לארעא להיות צחוקת  
אריסין: **ואתא מיטרא בריה**  
**פסידא דפועלים.** לספרים דגרסי  
בלילא ז"ל דמירי כסירה לארעיה  
דצלא סיר לא היו פסידא דפועלים  
דלמך רצה צההוא דלעיל ואנטרין  
הך דהכא לאשמועינן דצאחי נהרא  
פסידא דבעה"ז (א) דלע"ג דסיירו  
לארעא דלעיל צההוא דריפקא לא שייך  
לאשמועינן צאתא נהרא דאין רגילות  
על ידי גדול נהר דתתמלי ארעא  
מיא שלא תהא ראויה לקריפא כשציל  
כך ומההוא דדוולא דהכא אפילו הוה  
מפליג צין סירה ללא סירה לא  
הוה שמעינן מינה היהא דריפקא  
דה"א דגבי ריפקא אפילו סירה לא  
היו פסידא דפועלים דלא היה להם  
לידע דתתמלי מיא כ"כ ע"י מיטרא  
שלא יוכלו להפוק צה אלא הוה מכיר  
קרקעו שהמטר מונעה מריפקא ולא  
היה לו צנקה להוליכן שם ועי"ל  
דהכא גבי דוולא אפי' לא סירה  
היו פסידא דפועלים ולהכי לא מפליג  
צה צין סירה ללא סירה כצאריך  
דהתם אי לא סירה לא היו פסידא  
דפועלים לפי שהפועלים אין להם  
לידע שהמטר ימנע קרקעו מריפקא  
אצל צדוולא רוב השדות מתמלאות  
צהם יאוריס על ידי המטר ולא היה  
לו לירא יותר מפועלים ולא פשע  
צמה (א) שהוליס שם: **ופסידא נהרא**  
**בפגא דיומא.** הכא נקט פגא דיומא  
משום דנפגלא דיומא עבד דפסיק  
טפי על ידי שדולין ממנו להשקות  
השדות: **עביר דפסיק פסידא**  
**דבעה"ב.** גבי ואתא נהרא דלעיל לא  
מפליג צין רגיל למיתי ללא רגיל  
דסתמא עבד למיתי שלכך יש צו  
חריצין להוליך המים בכל השדה  
ולא מפליג צין צני ההוא מתא לצני  
מתא אחריתי דאפילו איתנהו צההוא  
מתא היו פסידא דבעה"ז דלון נהרא  
לידע ענין שדה אס צא מן הנהר  
למוכה אצל אס פסק הנהר יודעין  
כל צני העיר:

**יד פועל ע"ה העליונה.** כלומר  
אניה על התחמונה דקאמר  
מה שצריך לשכור פועלין ציוקר:  
צ

והוא  
שכירות איתא להאי טעמא דעבדי ה"א ולא  
נזקקו קיבלו קמה לקצור ודבר צשכיר יוס:  
נותן

פסידא דפועלים. גשמים שירדו הפסד פועלים הוא דלא יהיז להו  
מדי דלמך להו מוליכו גרס: לא סיירא מאורסא פסידא דנעל  
הצית. דלמך ליה מי ימר דלדעתא דההוא ארעא אגרמין:  
לדוולא. להשקות שדות: **ואתא מטרא.** והשקה אותה ואינה צריכה  
לדוולא: **אסא נהרא.** גדל הנהר

ועליו ונכנס צחריצין העשויין צצה  
ומהן היא שמה ואינה צריכה לדוולא:  
**פסידא דנעל הצית.** דפועלים אין  
יודעין צמנהג שדהו שיהא נהר  
עולה להשקותו אך הוא היה יודע:  
**ופסיק נהרא.** שממנו משקין:

**אכלושי דמחוז.** צמחוא הוא עירו  
של צה היו צני אדם הרגילים לשאת  
משאות תמיד וכשיוצאין צטלים קשה  
להן: **יד פועל על העליונה.** ואפילו  
הוא חוזר צו דיכול לחזור צו דכתיב  
(ויקרא כה) כי עבדי הם ולא עבדים  
לעבדים ומהכא יליף לה (א) צפ"ק  
דקדושין (דף כג:): **פשיטא.** דכי  
גמרי שני סלעים הוא דשקלי:

**דאייקר עבידתא.** הוקרו פועלים:  
**ואימרו.** לשון הפרש ומור אמור  
ומתרחק מן הדבר וצלשון המקרא  
דומה לו כעת צמרוס תמריא (איזב לו):  
**פייסינהו.** הרצה תחנונים: **מסו**  
**דסימא.** כיון דיד פועל על העליונה:

**פשיטא.** דאס סלע יפה מה שעשו  
נותן להם סלע אלא מה יתן: לא  
**ליידיא דול עבידתא מעיקרא.** כששכרן  
היו פועלין צוול: **ואגרינהו צטפי**  
**זווא.** ואילו לא רצו להשתכר כשאר

פועלים והוסיף להם זול כשפסק להן  
סלע על חזיה לא היה ראוי אלא  
לסלע חסר דינר: **והפסא אייקר**  
**עבידתא.** וקס צטפי זווא ששאר

פועלים יטלו עליו סלע: **מסו דסימא.**  
הואיל ולרצון יד פועל על העליונה  
מצי אמרי ליה כו': לא קיס לנו.

לא הייתם יודעים שתהיו ראויין ליטול  
סלע ואני צנך היה אפשי לשכור  
וראיתי צבעתס שלא תתרו צפחות  
מסלע ואמרתיו להוסיף זול על שכר  
פעולה כדי ליטול סלע להשלים  
לצונכס: **הפסא דקיס לנו.** שהכל

נוטלין סלע כצונכס על זאת לא  
התניתי להוסיף: **מסו דסימא.** הואיל  
ואמר רבי דוסא יד פועל על

התחמונה טעמיה משום דתפיס צעל  
הצית הוא והשתא כי פייסוהו פועלין  
מצי אמר להו וכו': **סלע נוסן להם**  
**סלע.** ואס העמיד להיעשות יכול  
הוא לגמרו צשכירות סלע נותן להם

צמה שעשו סלע: לא צריכא דול  
**עבידתא השפא.** לכך יגמור צסלע  
אצל צשעת התנאי היה חזיה ראוי  
ליותר מסלע והן כשפסקו על כולה

צ' סלעים דחוקים היו ואחילו גציה:  
**מסו דסימא.** הואיל ולרבי דוסא יד  
פועל על התחמונה ינמא להו צציר  
זווא אמריתו לי צציר זווא שקולו

והרי הכל עושים חזיה צסלע טלו  
אתם צמה שעשיתם סלע חסר זו:  
**קמ"ל.** דלמך ליה כי אמרינן כך  
לדעתא דלא קיס כך לעשות צסלע  
וראינון שאי אפשרי להוסיף נתרצונו

אנו לסלע דהוא פחות מכדי רבי דוסא שפוחת להם  
שכר פעולה: **הפסא דקיס כך.** אי אפשרי צפחות מיכן שהרי  
צסלע נתרצית: שכיר יוס: שאני ליה צין שפוחת לקבלות. דגבי שכירות איתא להאי טעמא דעבדי ה"א ולא  
נזקקו קיבלו קמה לקצור ודבר צשכיר יוס:  
עבדים לעבדים אצל צקבלות אין זה